

UTP 40/2005 yp, VaVP 61/2005 yp, A 4 f

ULKOASIAINMINISTERIÖ

HEL5400-10

Poliittinen osasto
POL-04,08 Kimmo Lähdevirta,
Anu Laamanen-Ryter

Viite **UTP 40/2005 yp**

Asia

Eduskunnan informointi; Suomen osallistuminen kriisinhallintaoperaatioihin

Asiasanat	NATO KRIISINHALLINTA, SIVILIKRIISINHALLINTA, YK RAUHANTURVAAMINEN
Hoitaa UM	POL-04; POL-08
Hoitaa UE	
Koordinoi	
Tiedoksi	ALI-01; ALI-41; ALI-42; ALI-43; ASA-01; ASA-31; AVS-KEO; AVS-POL; EUR-01; EUR-02; EUR-15; GLO-01; GLO-02; GLO-51; GLO-56; ITÄ-01; ITÄ-23; KEO-01; KEO-11; KPT; PLM/PUOLUSTUSPOL. OSASTO; POL-01; POL-02; POL-05; POL-06; STU-00; UMI-00; VSI-00; YKSIKKÖ EUE; GEN; NAE; WET; YKE PE/KANSAINVÄLINEN OSASTO; PE/YHTEYSUPSEERI; PLMI; SM; SM/PEO; SM/PO; TPK

Oheisena lähetetään perustuslain 97§ nojalla valiokunnalle tiedoksi tilannekatsaus koskien Suomen osallistumista kriisinhallintaoperaatioihin lähivuosina. Koska muistio sisältää suunnitelmia joita ei ole tarkoitus sellaisenaan julkistaa, valiokuntaa pyydetään noudattamaan vaiteliaisuutta asiakirjan käsitte-lyssä.

Yksikön päällikkö

Kimmo Lähdevirta

LIITTEET

Muistio

ULKOASIAINMINISTERIÖ

Poliittinen osasto

Turvallisuuspolitiikan yksikkö, POL-04

Siviilikriisinhallinnan yksikkö, POL-08

MUISTIO

Vaitelaisuuspyyntö

28.9.2005

Suomen osallistuminen kriisinhallintaoperaatioihin lähivuosina; tilannekatsaus

Valtioneuvoston Suomen turvallisuus- ja puolustuspolitiikasta vuonna 2004 antaman selonteon mukaan Suomi harjoittaa aktiivista ja kokonaisvaltaista konfliktinesto- ja kriisinhallintapolitiikkaa sekä edistää turvallisuuspolitiikan ja kehityspolitiikan sekä kauppapolitiikan yhdensuuntaisia tavoitteita. Suomi pitää tärkeänä konfliktineston, siviili- ja sotilaallisen kriisinhallinnan ja konfliktinjälkeisen jälleenrakennuksen käsittelemistä kokonaisuutena, jossa konfliktin eri vaiheissa on käytettävissä tilanteeseen parhaiten soveltuva keinovalikoima.

Vuosina 2006-2008 yksi kriisinhallinnan kehittämisen merkittävimpiä haasteita tulee olemaan kriisinhallintakykyjen kehittäminen EU:n puitteissa, ml. nopean toiminnan kyvyn luominen. Muita keskeisiä haasteita arvioidaan olevan EU:n ja muiden kriisinhallintajärjestöjen välisen yhteistyön lisääminen, etenkin Afrikassa tehtävän kriisinhallintatyön merkityksen kasvaminen sekä sotilaallisen ja siviilikriisinhallinnan yhteensopivuuden kehittäminen. Valmisteilla oleva uusi laki sotilaallisesta kriisinhallinnasta on osaltaan valmistautumista uusiin vaatimuksiin.

Suomen osallistumista **sotilaallisiin kriisinhallintaoperaatioihin** on tarkoitus jatkaa vuoden 2004 turvallisuus- ja puolustuspoliittisessa selonteossa hyväksytyyn linjauksen mukaisesti. Sen mukaan Suomen osallistuminen säilyy ainakin nykytasolla. Jos kansainvälisen tilanteen kehityksen katsotaan edellyttävän Suomelta merkittävää uutta osallistumispanosta edellyttää se vastaavasti määrärahojen lisäämistä kyseisen operaation keston ajan. Talous- ja toimintasuunnitelma vuosille 2006-2009 muodostaa suuntaa-antavan kehityksen toiminnalle.

Vuoden 2005 talousarviossa rauhanturvaamistoiminnalle on varattu 97 115 000 euroa, josta ulkoasiainministeriön pääluokassa suomalaisten rauhanturvajoukkojen ylläpitomenot 46 640 000 euroa ja puolustusministeriön pääluokassa rauhanturvaamistoiminnan kalusto- ja hallintomenot 40 209 000 euroa.

Syyskuussa 2005 Suomi osallistuu yhdeksään rauhanturvaoperaatioon 836 sotilaalla. Painopiste sotilaallisen kriisinhallinnan operaatioissa on toistaiseksi Länsi-Balkanilla, jossa Suomi osallistuu Kosovon Nato-johtoiseen KFOR-operaatioon runsaalla 511:ta ja EU-johtoiseen Altheaan 200:lla rauhanturvaajalla. Jälkimmäisessä Suomella on tämän vuoden loppuun asti kehysvaltioasema. Afganistanissa Suomella on ISAF-operaatioissa 92 rauhanturvaajaa. YK-operaatioissa Kashmirissa, Etiopia-Eritreassa, Sudanissa, Liberiassa, Lähi-idässä sekä Kosovossa Suomella on 33 esikuntaupseeria ja sotilastarkkailijaa.

Varsinaisen operaatiotoiminnan lisäksi Suomi osallistuu rauhanturvakoulutustoimintaan Afrikassa ja Länsi-Balkanilla, ja panostaa muutoinkin erityisesti Afrikan maiden oman rauhanturvakapasiteetin kehittämiseen. Sudanin Darfurissa on ollut suomalainen rauhanturvaaja EU:n ja alueen muiden johtajärjestöjen yhteisharjoituksessa.

Kriisinhallintatoiminta on kehittynyt monimuotoisemmaksi kattaen mm. aseidenriisuntaan, demobilisaatioon ja takaisin yhteiskuntaan sopeuttamiseen liittyviä operaatioita, kriisien jälkeisiä

vakauttamistoimia ja turvallisuussektorin uudistamista sekä laajasti yhteiskunnallisen infrastruktuurin jälleenrakentamiseen ja kansalaisyhteiskunnan vahvistamiseen liittyvää toimintaa.

Suomi osallistuu tällä hetkellä monipuolisesti kansainväliseen **siviilikriisinhallintaan**. Operaatioihin osallistutaan sekä EU:n ja kansainvälisten järjestöjen että muun kansainvälisen yhteistyön puitteissa. Operaatiotoiminnan lisäksi Suomi on lähettänyt asiantuntijoita EU:n eri elimiin ja kansainvälisten järjestöjen sihteeristöihin asiantuntija-aloina mm. oikeusvaltio, siviilihallinto, ihmisoikeudet sekä vähemmistö- ja romaniasiat. Syyskuussa 2005 Suomella on runsaat 100 asiantuntijaa kansainvälisen siviilikriisinhallinnan tehtävissä. Lisäksi Etyjin lyhytaikaisiin vaalitarkkailumissioihin osallistutaan vuositasolla n. 30 henkilöllä. Siviilikriisinhallintaan on vuoden 2005 talousarviossa varattu 10 516 000 euroa. Lisäksi varalla on määrärahaa 4 miljoonaa euroa operaatioiden loppuun suorittamista ja uusia operaatioita varten. Käytettävissä olevilla määrärahoilla Suomi kykenee osallistumaan kansainvälisiin siviilikriisinhallintaoperaatioihin vuositasolla 80-100 henkilöllä. Vuoden 2006 määrärahat ovat kuluvan vuoden tasoa. Tulevaisuudessa voi esiintyä paineita määrärahojen korottamiseksi.

Siviilikriisinhallinnassa toiminnan määrällisenä painopistealueena on ollut Länsi-Balkan. Pidemmällä aikavälillä on kuitenkin nähtävissä painopisteen siirtyminen uusille kriisialueille. Alueellisesti osallistumista pyritään laajentamaan erityisesti Keski-Aasiaan, Etelä-Kaukasiaan, Lähi-Itään ja Afrikkaan. Tapauskohteisesti osallistutaan myös siviilikriisinhallintaan muilla alueilla. Tällä hetkellä on käynnissä EU:n siviilioperaatio AMM Acehissa Indonesiassa. AMM on Suomen osalta henkilömäärältään suurin käynnissä oleva hanke. Suomen osallistumisen painopistealoja pyritään edelleen laajentamaan unionin toimintaohjelman mukaisesti, ja erityistä huomiota kiinnitetään ihmisoikeus- ja oikeusvaltiokysymyksiin. EU:n lisäksi Suomi jatkaa osallistumistaan myös muiden järjestöjen ja toimijoiden siviilikriisinhallintahankkeisiin.

Siviilihenkilöstön osallistumisesta kriisinhallintaan annetun, kuluvan vuoden alussa voimaan tulleen lain (1287/2004 vp) mukaan ulkoasiainministeriö käsittelee siviilihenkilöstön osallistumista kriisinhallintaan koskevat asiat ja sisäasiainministeriö puolestaan vastaa kotimaan valmiuksista, mukaanlukien rekrytointi ja koulutus sekä niiden kehittäminen. Toimintamalli, jossa ulkoasiainministeriö päättää osallistumisesta ja sisäasiainministeriö vastaa osallistumisvalmiuksista, on vastannut hyvin viime aikoina tapahtuneen siviilikriisinhallintatoiminnan kasvun ja nopean reagointikyvyn asettamiin haasteisiin.

EU:n voimavaratyö ja nopean toiminnan joukot

Taisteluosastojen kuuden kuukauden valmiusvuorojen ajankohdista on sovittu sitovasti EU-maiden kesken vuoden 2008 loppuun saakka. EU:n suuret jäsenmaat ovat ilmoittaneet osastojaan EU:n taisteluosastojen (Battlegroup, BG) ns. alustavaan valmiuteen jo vuosille 2005 ja 2006. Tällä hetkellä eli vuoden 2005 jälkimmäisellä puoliskolla valmiudessa on italialainen taisteluosasto. Täysi valmius on tarkoitus saavuttaa välittömästi Suomen puheenjohtajuuskauden jälkeen 1.1.2007.

Suomi on lupautunut osallistumaan kahteen taisteluosastoon: Saksan ja Hollannin kanssa muodostettava osasto on valmiudessa vuoden 2007 alkupuolella ja Ruotsin, Norjan sekä Viron kanssa muodostettava osasto vuoden 2008 alkupuolella. Suomi on tarjonnut saksalais-hollantilaiseen osastoon n. 160 henkilöä (mm. osaston omasuoja, esikuntaupseereita, elektronisen tiedustelun yksikkö) ja pohjoismais-virolaiseen osastoon n. 180-220 henkilöä (esikuntaupseereita, suojeluosaston, tulitukiyksikön ja tiedustelutoiminnan yksikön sekä sotilaspoliiseja ja huoltohenkilöstöä). Henkilöstön rekrytointi on alkamassa syksyllä siten, että koulutus voisi käynnistyä vuoden 2006 alussa. Vuonna 2006 koulutuksessa olisi noin 200 sotilasta. Normaalien

menettelytapojen mukaisesti koulutus- ja valmiusmenot maksetaan ulkoasiainministeriön rauhanturvamomentilta sekä palkkaus-, hallinto- ja kalustomenot puolustusministeriön momentilta.

Siviilikriisinhallinnan kehittäminen on olennainen osa EU:n turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa. Unionissa on tällä hetkellä käynnissä voimavaratyö siviilikriisinhallintakykyjen ja -valmiuksien tehostamiseksi (Civilian Headline Goal 2008). Voimavaratyön tarkoituksena on kartoittaa unionin käytettävissä olevat laadulliset ja määrälliset resurssit sekä käynnistää työ niiden kehittämiseksi.

Voimavaratyössä valmistaudutaan myös nopean toiminnan tarpeeseen. Nopean toiminnan valmiuksien parantamiseksi on päätetty perustaa monitoiminnalliset, integroidut siviilivalmiusjoukot (Civilian Response Teams, CRT), jotka ovat kansallisesti tai monikansallisesti koottuja siviilikriisinhallinnan eri alojen asiantuntijoista koostuvia ryhmiä. Joukot voivat nopeassa aikataulussa siirtyä kriisialueelle määrittämään siviilikriisinhallinnan tarpeita mahdollista EU:n yhteistä toimintaa silmällä pitäen, turvaamaan EU:n alustavaa läsnäoloa ennen varsinaista operaatiota ja tukemaan kriisialueella EU:n muita välineitä (esim. EU:n erityisedustajia). Tavoitteena on saada vuoden 2006 loppuun mennessä EU:n käyttöön koulutettu CRT-kapasiteetti (valmius resurssien tasolla) ja vuoteen 2008 mennessä alustava nopean toiminnan kapasiteetti (valmius toimintaan). Käytännössä siviilisektorin nopean toiminnan kehittäminen nivoutuu osaksi unionin siviiliresurssien kehittämistä ja edellyttää sekä unionin rakenteiden että jäsenmaiden valmiuksien parantamista.

Eurooppa ja lähialueet

Bosnia-Hertsegovinassa EU tekee vuoden 2005 lopulla arvion Althea-operaation jatkorakenteesta ja koosta operaation toisen puolivuotisraportin suosituksiin perustuen. Althean toiminnan painopisteenä on tukea Bosnia-Hertsegovinan valtiollisen tason instituutioiden integrointia keskusjohtoisiksi toimielimiksi ja sen kautta mm. tukea niiden toimintaa taistelussa järjestäytyneitä rikollisuutta vastaan. Päätöksiä tulevasta joukkorakenteesta ja henkilöstömäärästä voidaan tehdä tästä toiminnasta saatujen kokemusten perusteella.

Suomi luopuu suunnitelmien mukaisesti vuoden mittaisesta Althean pohjoisen taisteluosaston kehysvaltioroolistaan vuoden 2005 lopulla. Seuraava kehysvaltio on Itävalta. Suomalainen viesti- ja johtamisjärjestelmä jää alueelle toistaiseksi. Itävalta on ottamassa vastuun Suomen omistuksessa olevasta Tuzlan Eagle Base-leiristä, mistä alustava sopimus on allekirjoitettu. Mikäli alueen turvallisuustilanne ja EU:n päätökset sen mahdollistavat, osallistumista voidaan supistaa vuoden 2005 lopussa noin 170 rauhanturvaajaan. Siinä tapauksessa, että Suomen viesti- ja johtamisjärjestelmä kotiutetaan operaatiosta, Suomen osallistumistaso lasketaan noin 100 sotilaaseen.

EU:n poliisimission (EUPM) tehtävänä on ollut perustaa Bosnia-Hertsegovinaan omat pysyvät poliisitoiminnot parhaiden eurooppalaisten ja kansainvälisten käytäntöjen mukaisesti ja siten nostaa maan poliisitoiminnan tasoa. EUPM:n nykyinen mandaatti päättyy vuoden 2005 lopulla. EU:n yleisten asioiden ja ulkosuhteiden neuvosto hyväksyi kuitenkin heinäkuun 2005 päätelmissään periaatteellisesti sen, että EUPM:lle tarvitaan jatkotoimia (follow-on) ESDP-toiminnan muodossa. Valmistelu jatkotoimiksi on parhaillaan käynnissä. Suomi osallistuu missioon tällä hetkellä yhdeksällä henkilöllä. EUPM:n jatkotoimien valmistelun edetessä tulee harkittavaksi myös Suomen osallistuminen jatkossa.

Suomi osallistuu Bosnia-Hertsegovinassa myös Etyjin kenttämissioon yhdellä instituutioiden rakentamisen asiantuntijalla sekä EU:n korkean edustajan ja erityisedustajan toimiston työskentelyyn kahdella oikeusalan asiantuntijalla.

Kosovon KFOR-operaation rakennetta ja vahvuutta koskevat päätökset on mukautettu Naton Kosovon yleistilannetta koskeviin tilannearvioihin. Nato on pitänyt Kosovon turvallisuustilannetta osin kriittisenä ja lähestyvät statuskeskustelut saattavat lisätä jännitystä alueella. Esimerkiksi joukkojen liikkuvuutta ja kykyä väkijoukkojen hallintaan on parannettu. Päättyessään heinäkuussa 2005 siirtymisestä prikaatirakenteesta kevyempään mutta keskitetympään task force-rakenteeseen Nato edellytti samalla pelotetason ja käytännön toimintaan osallistuvien joukkojen volyymin säilyttämistä ennallaan. Rakennemuutoksen tavoitteena on lisätä KFORin tehokkuutta ja joustavuutta.

Suomi luopui suunnitellusti KFORin keskisen prikaatin kehysvaltioroolista 1.8.2005. Suomalainen viesti- ja johtamisjärjestelmä osoitettiin kehysvaltiona seuraavan Tsekin tasavallan käyttöön siten, että suomalaisia rauhanturvaajia jäi tukemaan järjestelmän käyttöä ja ylläpitämistä. Kehysvaltioroolin ottaminen uudelleen Suomelle voi ajankohtaistua 1.8.2006, mikä tukisi osaltaan myös Suomen EU-puheenjohtajuuskauden tavoitteita. Mikäli task force-kehysvaltiotehtävä otetaan uudelleen Suomelle, joudutaan varautumaan esikuntaupseerien lisäämiseen operaatioissa. Näin ollen Suomen asemaa sen nykyiselle operatiiviselle vastuualueelle sijoittuvan joukon kehysvaltiona tulisi harkita useamman vuoden vastuunottona.

Kosovossa toimivan YK:n UNMIK-operaation toiminta jatkuu. Suomi osallistuu operaation poliisivoimien siviilipoliisitoimintaan tällä hetkellä kuudella henkilöllä. Tarkoituksena on osallistua tähän toimintaan myös vuonna 2006. Eri yhteyksissä on otettu esille mahdollisuus, että EU ottaisi hoitoonsa UNMIKin poliisitoiminnan jatkamisen..

Makedoniassa toimivan EU:n poliisimission (EUPOL PROXIMA) mandaatti on päättymässä kuluvan vuoden lopulla. Mission henkilöstöä on vähennetty vuoden 2005 aikana mandaatin päättymistä silmällä pitäen. Toistaiseksi ei ole päätöksiä mahdollisista jatkotoimista. Suomesta missioon osallistuu kolme henkilöä.

Länsi-Balkanin eri maissa toimivan EU:n tarkkailumission (EUMM) tämänhetkinen mandaatti on päättymässä kuluvan vuoden lopulla. Tarkkailumission toimintaa tullaan syksyn aikana uudelleen kohdentamaan ja ohentamaan. Missio jatkaa ainakin Kosovossa ja Serbiassa, mutta mahdollisesti Albanian ja Makedonian toiminnoista voidaan luopua ja tukeutua jatkossa merkittävämmiin mm. unionin erityisedustajan toimintaan. Suomesta missioon osallistuu tällä hetkellä viisi henkilöä.

Suomi osallistuu Etyjin kenttämissioihin myös Serbia-Montenegrossa (1), **Moldovassa** (1) ja **Georgiassa** (3), asiantuntija-aloina poliisitoiminta, rajavalvonta ja tarkkailu. Suomi on myös sekondeerannut Georgiassa EU:n erityisedustajan toimistoon rajavalvonta-asiantuntijan. Lisäksi Suomi osallistuu yhdellä henkilöllä Kansainvälisen aseidenriisuntakomission toimintaan **Pohjois-Irlannissa**. Suomen osallistumista pyritään jatkamaan em. toiminnoissa myös vuonna 2006.

Suomi suunnittelee osallistumista myös Euroopan komission alaisuuteen perustettavaan **Moldovan ja Ukrainan** väliseen rajaoperaatioon. Alustavien suunnitelmien mukaisesti operaatio aloittaisi toimintansa 1.12.2005 pääasiallisena tehtävänään Moldovan ja Ukrainan viranomaisten tukeminen rajanvalvonta- ja tullitarkastuskapasiteetin kehittämisessä. Rajaoperaation lisäksi EU suunnittelee unionin Moldovan erityisedustajan (EUSR) tiimin vahvistamista neljällä asiantuntijalla rajakysymyksen poliittiseen seurantaan sekä edistämään yhteistyötä ukrainalaisten ja moldovalaisten viranomaisten välillä. EUSR:n vahvistetun tiimin ja komission rajaoperaation läheisen yhteistyön varmistamiseksi rajaoperaation johtajaksi ja EUSR:n tiimin vanhemmaksi poliittiseksi neuvonantajaksi tullaan nimittämään sama henkilö.

Lähi-Itä

Suomi jatkaa osallistumista YK:n Lähi-idän UNTSO-sotilastarkkailijaoperaatioon Israelin raja-alueilla Syyrian, Libanonin ja Egyptin kanssa. Tässä YK:n ensimmäisessä rauhanturvaoperaatiossa (1948-) Suomella on 14 sotilastarkkailijaa.

EU:n koulutusoperaatio **Irakin** oikeusvaltiosektorin tukemiseksi (siviilikriisinhallintamissio EUJUST LEX) käynnistettiin heinäkuussa 2005 ja sen on tarkoitus kestää vuoden verran. Operaatiota varten Brysseliin perustetussa yhteystoimistossa toimii yksi suomalainen operaation vankeinhoidon koordinaattorina. Lisäksi Suomi vastaa Tanskassa järjestettävän koulutuksen vankeinhoito-osuudesta. Mission aikanaan päättyessä tulevat harkittavaksi mahdolliset jatkotoimet ja Suomen osallistuminen niihin.

Suomalaisten siviilipoliisien osallistumista kansainväliseen irakilaisiin poliisien koulutuskeskukseen Jordaniassa on tarkoitus jatkaa myös vuoden 2006 puolella. Suomi osallistuu toimintaan tällä hetkellä 10 henkilöllä.

Suomi osallistuu **palestiinalaisalueiden** siviilipoliisia tukevan EU COPPSin toimintaan (Coordinating Office for Palestinian Police Support) yhdellä asiantuntijalla. EU valmistautuu vuoden 2006 alusta jatkamaan tukeaan palestiinalaisten poliisille ESDP-mission muodossa ja EU COPPSin toiminnan pohjalta. Suomi on valmis käynnistämään alustavat valmistelut kansallisen osallistumisensa toteuttamiseksi myös mahdollisessa EU COPPS ESDP-operaatiossa. Neuvoston sihteeristön esityksen mukaan jatkotuen tulisi olla vähintään 3-vuotinen.

Afrikka

Afrikassa Suomi osallistuu **Sudanin** (UNMIS, 3), **Liberian** (UNMIL, 2), **Etiopian ja Eritrean** (UNMEE, 7) sekä **Egyptin** kattavaan (UNTSO, 14) rauhanturvaoperaatioihin. YK-rauhanturvaosallistumisen lisäksi Afrikkaa koskeva sotilaallinen kriisinhallintaosallistuminen suunnitellaan tapahtuvaksi lähivuosina lähinnä EU:n mahdollisen taisteluosastotoiminnan ja pienessä mitassa esim. tarkkailijoiden ja/tai esikuntaupseerien sekä afrikkalaisen rauhanturvakoulutuksen kehittämisen puitteissa. Mahdollisuuksien mukaan varaudutaan myös taisteluosaston käytön jälkeiseen, todennäköisimmin YK-johtoiseen jatko-operaatioon (ns. follow-on force) osallistumiseen.

Sudanin pohjois-etelä-rauhansopimusta valvovassa UNMIS-operaatiossa YK:n nopeaa toimintaa tukevassa esikunnassa (Multi-national Standby Force High Readiness Brigade for UN, SHIRBRIG) olevat kolme suomalaisupseeria jatkavat UNMIS-tehtävässä lokakuusta 2005 alkaen.

Suomen siviilikriisinhallintaosallistuminen Afrikassa kohdistuu syyskuussa 2005 Sudanin YK:n UNMIS-operaatioon ja EU:n tukitoimiin AU:n AMIS-II -operaation poliisikomponentissa. Suomi osallistuu näistä kumpaankin kahdella poliisilla. Myös jatkossa osallistuminen Afrikan siviilikriisinhallintaan nähdään tärkeäksi.

Aasia

Afganistanissa Nato-johtaisen ISAF-operaation alueellisessa vakaustoiminnassa (Provincial Reconstruction Teams eli PRT-ryhmät, jotka suorittavat ns. perinteistä rauhanturvatoimintaa maakunnissa) on tapahtumassa merkittäviä muutoksia. Suomen toiminnan kannalta tärkeällä pohjoisella alueella Saksasta on tullut alueellinen koordinaattori ja se ottaa myös huollollisen

johtovastuun alueella. Norja ottaa johtoonsa Maimanan PRT:n syyskuussa 2005 ja Ruotsi Mazar-i-Shariffin PRT:n maaliskuussa 2006.

Suomalaisosallistuminen Afganistanissa tulisi olemaan maaliskuussa 2006 yhteensä n. 100 sotilasta, jolloin Suomella olisi Mazarissa, Maimanassa ja Kabulissa kussakin runsaat 30 rauhanturvaajaa. Kaksi suomalaista sijoitettaisiin RAC-koordinaattorin yksikköön Kunduziin. Näiden lisäksi voidaan toimia myös muilla alueilla ISAF:in mandaatin puitteissa operatiivisten tarpeiden ja tehtävien mukaisesti. Norjan kehysvaltioroolin päättyessä Maimanassa vuoden 2007 lopussa Suomi voisi harkita mahdollisuutta kehysvaltiotehtävään resurssitilanteen niin salliessa.

NATO pyrkii lähentämään ISAF:n ja OEF:n (Operation Enduring Freedom) yhteistyötä vuoden 2006 kuluessa, jolloin PRT-toiminnan laajentuminen Afganistanin eteläisiin maakuntiin saa operatiivisen valmiuden (tavoitteena kesäkuu 2006). Ratkaisun avulla pyritään mm. lisäämään samalla operaatioalueella toimivien erillisten operaatioiden koordinaatiota sekä tuomaan Yhdysvaltojen voimavaroja lähemmin ISAF-operaation tueksi (helikopterit, evakuointikyky jne.).

Suomella on kolme siviiliasiantuntijaa mukana Afganistanin PRT-toiminnassa (poliittinen edustaja, kehitysyhteistyöasiantuntija ja poliisiyhteyshenkilö). Lisäksi yksi suomalainen siviili työskentelee ISAFin komentajan toimistossa. Tarkoituksena on ainakin toistaiseksi jatkaa em. siviiliosallistumista. PRT-toiminnan lisäksi Suomi osallistuu Afganistanissa EU:n erityisedustajan toimiston työskentelyyn yhdellä oikeusvaltio-, ihmisoikeus- ja tasa-arvoasioiden asiantuntijalla. Osallistumista pyritään jatkamaan vuonna 2006.

Acehissa käynnistyi syyskuun 2005 puolivälissä Indonesian hallituksen ja Vapaa Aceh -liikkeen (GAM) välisen sopimuksen tarkkailumissio (AMM). AMM:n tehtävinä on tarkkailla GAMin liikekannaltapanoa ja sen aseiden hävittämistä, ei-paikallisten ase- ja poliisivoimien uudelleenryhmittämistä ja vetäytymistä sekä GAMin aktiivijäsenten uudelleensijoittumista yhteiskuntaan. Edellä mainittujen tehtävien yhteydessä missio myös tarkkailee ihmisoikeustilannetta ja avustaa ihmisoikeuslalla. Lisäksi mission tehtävänä on tarkkailla lainsäädännön muuttamista, ratkaista kiistanalaiset armahdustapaukset, tutkia ja ratkaista valitukset ja väitetyt rikkomukset koskien osapuolten välistä sopimusta (MoU, Memorandum of Understanding) sekä ylläpitää yhteyksiä ja hyvää yhteistyötä osapuolten kanssa. Missioon osallistuu EU-maiden lisäksi viisi ASEAN-maata sekä Norja ja Sveitsi. Missiota edelsi 15.8. alkanut EU:n alustava tarkkailuläsnäolo. Suomesta missioon osallistuu 30 asiantuntijaa, joista 13 on ollut paikalla jo alustavasta tarkkailuläsnäolosta lähtien. Suomi tukee AMM-operaatiota myös rahallisesti. Mission on tarkoitus kestää maaliskuun 2006 loppuun.

Toistaiseksi Suomen on tarkoitus jatkaa osallistumistaan myös Norjan vetämässä yhteispohjoismaalaisessa **Sri Lankan** rauhanprosessin tarkkailumissiossa (SLMM). Mission tehtäviin kuuluu Sri Lankan hallituksen ja Liberation Tigers of Tamil Eelam-järjestön (LTTE) välisen tulitaukosopimuksen valvominen, rikkomusten tutkiminen, neuvonta ja avustaminen tilanteen purkamiseksi ja tilanteen normalisoinnissa. Lisäksi aluetoimistot partioivat laajasti SLMM:n vastuualueella. Mission tavoitteena on vähentää osapuolten välisiä jännitteitä tutkimalla yhtenäisesti, puolueettomasti ja luotettavasti mahdollisia tulitaukorikkomuksia. Suomi osallistuu missioon tällä hetkellä 11 tarkkailijalla.

Suomi osallistuu myös Etyjin **Turkmenistanin** yhteystoimiston toimintaan yhdellä talous- ja ympäristöasiantuntijalla.

Liite: Suomen osallistuminen kriisinhallintaoperaatioihin, kartta

Suomen osallistuminen kansainväliseen kriisinhallintaan 20.9.2005

Sot. kriisinhall. osallistuminen: 885
Osallistuminen vuodesta 1956: 47000

BOSNIA-HERTSEGOVINA
ALTHEA
200
2004-

KOSOVO
KFOR
550
1999-

KOSOVO
UNMIK
2 tarkkailijaa
1999-

LIBERIA
UNMIL
2
2003-

AFGANISTAN
ISAF
100
2002-

KASHMIR
UNMOGIP
5 tarkkailijaa
1961-

SUDAN
MIDDLE EAST UNMIS
3 SHIRBRIG-ops.
14 tarkkailijaa
2005-
1961-

ETHIOPIA-ERITREA
UNMEE
7 tarkkailijaa
2000-

▲ Suomalaiset rauhanturvakouluttajat
ACCORD (Et. Afrikka, Kenia, Ghana) 2
Sarajevon rauhanturvakoulutuskeskus 1
YK Brindisi, Italia 2
viestijärjestelmäsihteerit
AU Etiopia EU:n yhteysupseerin avustajat

★ SIVILIKRIIS. TOIMIJA

- EU: BOSNIA-HERTSEGOVINA EUPM 9, EUMM 2
- SERBIA-MONTENEGRO EUMM 1
- KOSOVO EUMM 1
- MAKEDONIA EUPOL Proxima 3
- ALBANIA EUMM 1
- ACEH/INDONESIA AMM 12
- IRAK EUJUST LEX (Byssel) 1
- PALESTINA ALUEIET EU COPPS 1

- ETYJ: BOSNIA-HERTSEGOVINA 1
- SERBIA-MONTENEGRO 1
- GEORGIA 3
- TURKMEENISTAN 1
- MOLDOVA 1

- NATO: AFGANISTAN PRT (ISAF) 3

- YK: KOSOVO UNMIK 6
- SUDAN UNMIS 2

- JORDANIA, Poliisien koulutuskeskus 10
- POHJOIS-RIANTILJA-aselentus komi
- SRI LANKA, Tarkkailumisio 12

Vaalitarkkailijointa n. 30 vuosittain

Liite

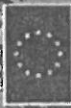
Suomen osallistuminen kansainväliseen kriisinhallintaan 20.9.2005

Sot. kriisinhall. osallistuminen: 885
Osallistuminen vuodesta 1956-47000

BOSNIA-HERTSEGOVINA

ALTHEA

200
2004

KOSOVO

KFOR

550

1999-

KOSOVO

UNMIK

2 tarkkailijaa

1999-

LIBERIA

UNMIL

2

2003-

AFGANISTAN

ISAF

100

2002-

KASHMIR

UNMOGIP

5 tarkkailijaa

1961-

SUDAN

UNMIS

3 SHIRBRIG-ups.

2005-

MIDDLE EAST

UNTSO

14 tarkkailijaa

1961-

ETHIOPIA-ERITREA

UNMEE

7 tarkkailijaa

2000-

AMIS, EU, 1

kouluttaja

★ SIVILIKRIIS TOIMIJAT

- EU: BOSNIA-HERTSEGOVINA EUPM 9, EUMM 2, SERBIA-MONTENEGRO-EUMM 1, KOSOVO EUMM 1
- MAKEDONIA-EUPOL Proxima 3
- ALBANIA EUMM 1
- ACEH/INDONESIA AMM 12
- IRAK EUJUST LEX (Brüssel) 1
- PALASTINA-ALUEET EU COPPS 1

EITY:

- BOSNIA-HERTSEGOVINA 1
- SERBIA-MONTENEGRO 1
- GEORGIA 3
- TURKMEENISTAN 1
- MOLDOVA 1

NATO:

- AFGANISTAN PRT (ISAF) 3

YK:

- KOSOVO UNMIK 6
- SUDAN UNMIS 2

- JORDANIA, Politiisten koulutuskeskus 10
- POHJOIS-RIANTIA, Jyväskylän asselennus komi
- SRI LANKA, Tarkkailusio 12

Vaalitarkkailijoita n. 30 vuosittain

▲Suomalaiset rauhanurvakouluttajat

ACCORD (Et. Afrika, Kenia, Ghana) 2

Sarajevon rauhanurvakoulutuskeskus 1

YK Brindisi, Italia 2

viestijärjestelmäsiirtäminen

AU, Etiopia EU:n yhteysupseerin avustajat

Suomen osallistuminen kansainväliseen kriisinhallintaan 20.9.2005

Sot. kriisinhall. osallistuminen: 885
Osallistuminen vuodesta 1956: 47000

BOSNIA-HERTSEGOVINA
ALTHEA
200

2004-

KOSOVO

KFOR
550
1999-

KOSOVO

UNMIK
2 tarkkailijaa
1999-

LIBERIA
UNMIL
2
2003-

AFGANISTAN

ISAF
100
2002-

KASHMIR

UNMOGIP
5 tarkkailijaa
1961-

SUDAN

MIDDLE EAST UNMIS
3 SHIRBRIG-ops.
14 tarkkailijaa
2005-

1961-

AMIS, EU, 1
kouluttaja

ETHIOPIA-ERITREA

UNMEE
7 tarkkailijaa
2000-

★ SIVILIKRIIS. TOIMIJA

- EU: BOSNIA-HERTSEGOVINA EUPM 9, EUMM 2
- SERBIA-MONTENEGRO EUMM 1
- KOSOVO EUMM 1
- MAKEDONIA EU/POL. Proxima 3
- ALBANIA EUMM 1
- ACEH/INDONESIA AMM 12
- IRAK EU/UST LEX (Bryssel) 1
- PALESTINA/ALUEET EU COPPS 1

ETUJ:

- BOSNIA-HERTSEGOVINA 1
- SERBIA-MONTENEGRO 1
- GEORGIA 3
- TURKMENISTAN 1
- MOLDOVA 1

NATO:

- AFGANISTAN PRT (ISAF) 3

YK:

- KOSOVO UNMIK 6
- SUDAN UNMIS 2

- JORDANIA, Poliisien koulutuskeskus 10
- POHJOIS-RIANTILJA, aseidenris. komi
- SRI LANKA, Tarkkailumissto 12

Yhtiöarkkailijoina n. 30 vuosituttain

- ▲ Suomalaiset rauhanturvakouluttajat
- ACCORD (Ela Afrikka, Kenia, Ghana) 2
- Sarajevon rauhanturvakoulutuskeskus 1
- YK Brindisi, Italia 2 viestijärjestelmäsihteerit.
- AU, Etiopia EU:n yhteysupseerin avustajat

